

Konsernlagsutvalgets rapport

1. Konsernlagsutvalgets rapport og innstilling

I Landsstyremøtet den 7.-8. juni 2017 ble Arbeidsutvalgetes forslag om å sette ned et utvalg for å vurdere konsernlagsstrukturen vedtatt.

Landsstyret vedtok følgende mandat for utvalget:

Arbeidsutvalget foreslår at det settes ned et eget utvalg som skal se på hele konsernlagsstrukturen i NJ og vurdere hvordan disse organiseres for å best mulig skape samarbeid innad i konsernet og hvilke evt. formelle strukturer som må på plass. Utvalget må også vurdere konsernlagenes rolle ovenfor NJ og ikke bare konsernlagenes for sin egen del.

Sammensetning: Utvalget skal sammensettes av lederen eller en annen representant fra NJs konsernlag, konsernlagenes utpeker selv sitt medlem i utvalget. I tillegg består utvalget av en fra de tre som søker om konsernlag i Egmont. NJs nestleder Dag Idar Tryggestad leder utvalget.

Tidsfrist: Utvalget skal starte sitt arbeid senest 1. sept. og levere sin innstilling innen 15. november. En representant fra stab er sekretær for utvalget.

Budsjett: 50.000 kroner.

AU foreslår at søknaden om konsernlag i Egmont settes på vent og at landsstyret tar endelig stilling til søknaden etter at konsernlagsutvalget har levert sin innstilling.

Vedtak:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Utvalget har ikke ansett det som del av sitt mandat å vurdere frikjøp eller lønnstilskudd da det oppfattes å være en del av Lønnsutvalgets arbeid. Det har i utvalgsarbeidet kommet frem at et slikt behov kan forventes å øke fremover og at slike endringer også må sees i sammenheng med de endringsforslag utvalget kommer på på økonomiske rutiner.

Utvalget sammensetning: Dag Idar Tryggestad (leder), Richard Aune (NRKJ) Lars Døvle Larssen (NJ Amedia), Tor-Erling Thømt Ruud (NJ Schibsted), Christer Pedersen (NJ Polaris), Marie De Rosa (NJ Mentor), Silje Bratland Roksvåg (NJ Agderposten), Alexander Berg jr. (Egmont) og August Ringvold fra stab (sekretær).

Det er avholdt to møter, den 29. august og den 25. oktober, i tillegg har det vært noe epostutveksling mellom møtene. Gunnar Kagge/Erlend Skarsaune vikarierte for Tor-Erling Thømt Ruud i første møte grunnet hans foreldrepermisjon.

2. Utvalgets innstilling

Utvalgets konklusjoner:

- Konsernlagsstrukturen videreføres.
- Vedtektene strammes inn for å klargjøre vilkårene for opprettelse av konsernlag. Disse forslagene vedtas av landsstyret og oversendes vedtektsutvalget som nedsettes i forbindelse med Landsmøtet i 2019. (vedlegg 1)
- Utvalget har utformet retningslinjer for en støtteordning som det kan søkes om midler fra for klubber som har behov for å samarbeide, og som ikke er forent gjennom eierskap, eller tilfredsstillende vilkårene for å være et konsernlag. Disse samarbeidsordningene er ikke tenkt å være en del av NJs formelle organisasjonsstruktur. (vedlegg 1)
- Utvalget foreslår overordnede tiltak for konsernlagene med formål å redusere de samlede overføringene og/eller utnytte midlene og tidsbruken bedre. (Vedlegg 1)
- Det etableres mønstervedtekter for konsernlag. (vedlegg 2)
- Søknaden om å opprette konsernlag i Egmont avslås, slik innstillingen også var for LS til møtet 7.-8. juni.

Forslag til vedtak følger av notatet, men er også inntatt i vedlegg.

3. Konsernlagsordningen - bakteppe

I erkjennelsen av at klubblederne og lokale tillitsvalgte på den enkelte arbeidsplass er viktige ressurser for Nj ble det i 2004 nedsatt et organisasjonsutvalg¹ som bl.a. skulle vurdere «om og hvordan konserntillitsvalgte og klubbledere i de store redaksjonene kan få bedre representasjon og innflytelse i NJs organer».

Bakgrunnen for opprettelsen av utvalget var at mediebedriftene i større grad organiserte seg i konsern som enten direkte eller indirekte øvet stor innflytelse over hverdagen til stadig flere NJ-medlemmer. Det oppstod dermed et behov for samarbeid og kunnskapsdeling innad i konsernet blant tillitsvalgte. Og ofte over store geografiske avstander som ikke lokallagene kunnet fange opp. Hensikten med å etablere en konsernstruktur i NJ var å sikre medlemmene innflytelse på de nivåer hvor beslutninger fattes.

NJs konsernlagsstruktur har utelukkende en indreorganisatorisk formell rolle, og handler om hvordan NJ velger å organisere seg for å oppnå det ovennevnte formål. NJs konsernlag har ingen formelle rettigheter i Hovedavtalens forstand, og konsernlagets tillitsvalgte har dermed ingen rett til å representere sine medlemmer overfor respektive arbeidsgivere. Unntaket er NRK.

På den annen side er det i Hovedavtalen kapittel XVI inntatt bestemmelser som skal ivareta de ansattes interesser i konsernselskapene gjennom et formalisert konsernutvalg, hvor de tillitsvalgte i konsernutvalget har tilsvarende rettigheter og plikter som de lokale tillitsvalgte, men da på det overordnede nivå. I konsern av en viss størrelse velges det også en eller flere konserntillitsvalgte som betegnes som Hovedtillitsvalgt. Det er utvalg og valg som gjøres blant hele ansattgruppen og ikke bare blant NJs medlemmer. Vår representasjon kan således være ulik fra konsern til konsern.

¹ 18.2.2004

4. Konsernlagsstrukturen anno 2017

Utvalget har drøftet gjeldende konsernlagsstruktur. Det er de samme synspunkter i dag som den gang, som forsvarer en formalisert konsernlagsstruktur i NJ. Erfaringsdeling på tvers av klubbene, og da særlig når redaksjonene er spredt over et stort geografisk område er viktig. Det er viktig med møtepunkter hvor NJs interesser kan settes på dagsorden og drøftes uten å måtte hensynta andre grupper i konsernet. På den måten er også konsernlagsstrukturen en viktig og nødvendig støtte for NJs tillitsvalgte som er valgt inn i konsernutvalget, og/eller er hovedtillitsvalgt.

Utvalget ser derfor ingen grunn til å stille spørsmål ved om konsernlagsstrukturen som sådan bør videreføres. Derimot ser utvalget et behov for å tydeliggjøre vurderingskriteriene for når det kan opprettes et konsernutvalg. Gjeldende vedtekter § 33 bokstav B angir definisjonen på et konsernlag:

«§ 33.4 Konsernlag

B. Definisjon

Et konsernlag kjennetegnes med følgende:

- Bør bestå av minimum fem klubber i bedrifter som kontrolleres (det vil si eies med mer enn 50 prosent) av samme eier.
- Den dominerende klubben bør ikke organisere mer enn 80 prosent av medlemmene.»

Landsstyret kan praktisere et vidt skjønns med hensyn til å godkjenne eller avslå søknader om opprettelse av et konsernlag. Det forsterkes av at det på Landsmøtet i 2016 ble vedtatt å fjerne tilleggsvilkåret «Bør omfatte mer enn 250 medlemmer».

Utvalgets oppfatning er at både tillitsvalgte og Landsstyret vil nyte godt av mer presise vedtektsbestemmelser. Etersom Landsstyrets adgang til å opprette konsernlag nær sagt er grenseløs vil det by på store utfordringer å avslå en søknad.² Og et avslag vil derfor være vanskelig å forsvare basert på det skjønns som er utøvd. Og for den som mottar avslaget vil det kunne oppfattes som vilkårlig saksbehandling i tillegg til å være urettferdig.

NRKJ er et konsernlag i NJ. Det fremkommer i vedtektene § 33.4 bokstav C, kulepunkt 9 hvor det fastslås følgende:

«Å bidra i tarifforhandlinger der konsernlaget er eget tariffområde, jamfør NRK.»

Det faktum at NRK er et konsernlag i NJ bør formuleres tydeligere i NJs vedtekter.

Utvalget foreslår derfor en endring av konsernlagsdefinisjonen i NJs vedtekter § 33.4, bokstav B

B. Definisjon

Et konsernlag kjennetegnes med følgende:

² Et eksempel på det er Egmonts søknad om opprettelse av konsernlag i år, og som er den direkte foranledning til dette utvalgets arbeid.

- Må som hovedregel bestå av minimum fem klubber i bedrifter som kontrolleres (det vil si eies med mer enn 50 prosent) av samme eier, eller når det er flere enn 10 klubber i samme bedrift.
- Som hovedregel skal konsernlaget ha flere enn 150 medlemmer.
- Den dominerende klubben bør ikke organisere mer enn 80 prosent av medlemmene.
- Landsstyret kan i særlige tilfeller dispensere fra disse kravene.

Forslaget legger en mer presis definisjon til grunn for hva som kan regnes som konsern, og som dermed vil virke som et bedre styringsverktøy for Landsstyret i behandlingen av fremtidige søknader.

NRKJ vil på en tydeligere måte omfattes av NJs definisjon i kulepunkt 1, samtidig som dette tillegget er fremtidsrettet, f.eks. dersom ansatte i de forskjellige bedriftene i Amedia skulle få samme formelle arbeidsgiver.

Kulepunkt 2 var som tidligere nevnt formulert som en bør regel med krav om «mer enn 250 medlemmer». Punktet ble så tatt ut av vedtektene i 2016. Utvalget foreslår punktet gjeninntatt i endret form for å synliggjøre en terskel for hva som kan regnes som et konsernlag. I motsetning til det tidligere krav om 250 medlemmer er kravet om antall medlemmer redusert til 150 medlemmer som er i størrelsesorden med de største klubbene.

Forslaget om innstramming må ses i sammenheng med å innføre en økonomisk støtteordning for redaksjonsklubber som har behov for å samarbeide uten å være et konsernlag.

Forslaget vil gjelde for konsernlag som søkes opprettet etter at Landsmøtet eventuelt har vedtatt endringene.

5. Samarbeid mellom redaksjonsklubber som ikke er et konsernlag

Utvalget har drøftet behovet for å opprette en ny struktur i NJ som kan ivareta felles interesser mellom klubber som ikke er å anse som konsernlag, eller som ikke ønsker. Som eksempel vises til Kysten Rundt-samarbeidet.

Kysten Rundt-samarbeidet ble etablert på midten av 90-tallet med utgangspunkt i en avtale om stoffutveksling. Mer løst og uformelt i starten med Aftenbladet, BT og Fædrelandsvennen, med Adressa som en litt mer fjern slektning. Tillitsvalgte så tidlig verdien av et tettere samarbeid seg imellom og ikke bare mellom ledelse og tillitsvalgte i mediehusene. I avtalen om stoffutveksling er det bestemt at de tillitsvalgte skulle kunne møtes to ganger i året, betalt av bedriftene. I praksis har de tillitsvalgte hatt hyppigere møter – da på telefon eller gjennom dialog på etablerte diskusjonsgrupper.

Foruten stoffutveksling har de tillitsvalgte hatt nytte av å stå sammen i en rekke saker hvor det har vært viktig med erfaringsutveksling før ulike samarbeidsprosjekter er blitt gjennomført av arbeidsgiver.

Oppfatningen blant de tillitsvalgte i Kysten Rundt er at dette samarbeidet har ført til mer gjennomslag og bedre resultater. Og trass i fraværet av årsmøter og valgte tillitsvalgte har

denne samarbeidsordningen fungert over tid. Og det kan vanskelig begrunnes i annet enn den felles samarbeidet om stoffutvekslingsavtalen. Det har også vært et gode for arbeidsgiverne fordi felleskapet har bidratt til å smelte kulturer sammen og legge til rett for økt samarbeid.

Utvalget ser ingen grunn til å innføre en formalisert struktur som Kysten Rundt er et eksempel på. Kysten Rundt er et særegent eksempel fordi behovet for samarbeid er der så lenge stoffutvekslingsavtalen består, og som av den grunn også finansieres av bedriftene. På den annen side er utvalget av den oppfatning at det vil kunne oppstå samarbeidsbehov mellom klubber enten det er på mer generell basis eller i enkeltsaker.

Eksempler hvor man kunne hatt nytte av et slikt forum er i spørsmål om eierskap og mediemangfold og tariffpolitikk/lokale forhandlinger.

Søknaden fra Egmont om opprettelsen av et konsernlag sammen med TV2 og Nettavisen viser det. Etter at Nettavisen i sin helhet ble en del av Amedia, har forutsetningene for søknaden endret seg. Likevel kan det fortsatt være behov for å opprette et kontaktpunkt/forum mellom TV 2 og Egmont. Utvalget foreslår derfor retningslinjer for å imøtekomme slike behov. Det kan være på generell basis eller i enkeltsaker, og bidra til et forum for samarbeid mellom de impliserte klubbene.

Utvalgets forslag til Landsstyret er som følger:

- I de tilfeller hvor flere klubber har behov for å samarbeide som følge av eierskap eller koordinert eierstyring, kan det søkes om økonomisk støtte til å gjennomføre ett eller flere tiltak for å fremme samarbeid og bidra til informasjonsutveksling, ~~for å sikre klubbenes interesser overfor bedriften/arbeidsgiver.~~
- Administrasjonen gis fullmakt til å innvilge slik støtte med inntil kroner 10 000,-.
- Arbeidsutvalget behandler søknader som overstiger kroner 10 000,-.

Fordelen med slike uformelle samarbeidsformer, er at det minsker byråkratiet og reduserer arbeidspresset på den delen av NJs organisasjon som håndterer konsernlag og/eller regnskap. Det er også et poeng i en tid hvor det er krevende å få nok tillitsvalgte til alle verv. Vi må tenke smart på hvor mange posisjoner som etableres. En uformell struktur, eksempelvis bestående av klubbledere, vil ta bort behovet for årsmøter, sakspapirer til disse og annet formelt arbeid. Kysten Rundt-samarbeidet viser at slike uformelle strukturer kan overleve, selv om det selvsagt er mer personavhengig.

6. Økonomi

Utvalget er kjent med NJs økonomi og at det er en målsetting for organisasjonen å redusere underskuddet i perioden frem til 2020, som er tidspunktet for når NJs regnskaper skal være i balanse.

Utvalget har vurdert å foreslå et generelt kutt i overføringene til konsernlagene på eks. vis ti prosent. Dette fordi vi erkjenner at alle deler av organisasjonen må bidra dersom vi skal nå de langsiktige målene. Når vi likevel velger ikke å foreslå «ostehøvel» er det fordi vi oppfatter at konsernlagene er bevisste sine valg, og at denne bevisstheten er forsterket

gjennom utvalgets arbeid. Noen av tiltakene som foreslås under har også potensiale til å gi store, økonomiske besparelser.

Utvalget innstiller på følgende tiltak:

- Årsmøtene i konsernlagene skal som hovedregel legges i tilknytning til konsernenes landskonferanser. Der hvor dette utløser overnatting og/eller diett som det ikke er naturlig at arbeidsgiver betaler, dekker NJ dette. (Forslaget forutsetter at landskonferansen legges til høsten.)
- Konsernlagene kan arrangere en årlig dagsamling finansiert av NJ med inntil én overnatting.
- Styremøter skal som hovedregel avholdes på Skype/telefon.
- Ordningen med styrehonorar avvikles. Pengene overføres i sin helhet til en samlepott for styrearbeid, som blant annet omfatter årlig seminar.
- Styret skal som hovedregel ikke bestå av flere enn seks medlemmer.
- Styreseminar som avholdes utenlands, skal ikke medføre kostnader utover hva en tilsvarende samling ville kostet innenlands.
- NJs stab utarbeider rutiner og regnskap som viser et tydelig skille mellom konsernlagenes aktivitet finansiert av NJ, og den som er finansiert av egne oppsparte midler, avtalte skoleringsmidler, eller der hvor det er etablert ordning med lokal kontingent.
- De nye retningslinjene, og konsekvensene av disse, innarbeides fortløpende og senest i budsjettet for 2019.

NJs mål er ikke å kutte i aktiviteten, men å gjøre den mer effektiv. Tiltakene som her foreslås er spesielt knyttet til styrearbeid og økonomiske rutiner, men utvalget vil sterkt anbefale NJs ledelse om å oppfordre og legge til rette for økt samarbeid på tvers av lagene.

Initiativet fra NRKJ og NJ Schibsted i fjor om felles kurs for erfarne tillitsvalgte, er et slikt eksempel. Temadagen ble svært godt mottatt og evalueringen viser at deltakerne var samstemte i at slik kurs/temadager ønsker man seg mer av.

En slik samkjøring er også med på å minste trøkket på de fra stab som foreleser, eller som på annen måte deltar. Teknologien i dag er, eller bør være, så god at det lar seg gjøre å avholde de fleste styremøter på Skype, eller via andre nettbaserte løsninger. Dette har ikke bare en økonomisk side, men vil også være med å redusere tidspresset flere tillitsvalgte i dag opplever – og som mange oppgir som grunn for å frasi seg verv.

Utvalget har særlig latt seg inspirere av NRKJ og kortkurs som holdes for tillitsvalgte på Skype. Og som del av NJ-skolen vil det både være tids- og kostnadsbesparende for NJ å holde slike kurs. De kan både gjennomføres innen konsernlaget og på tvers av disse.

Utvalget vil knytte en særlig bemerkning til punktet om utenlandsreiser. Utvalget er ikke prinsipielt imot at styremøter/seminarer legges til utlandet, men oppfordrer til varsomhet med å arrangere slike reiser. Og et premiss er at disse reisene ikke skal være kostnadsdrivende. Vi er klar over at for flere av konsernlagene er det billigere å reise på danskebåten eller til et øst-europeisk land. Samtidig viser det seg at vært konsernlag forhandler på egne vegne. Det samme erfaringer har vi fra lokallag. Vi vil derfor oppfordre NJs stab til å gjennomgå hotellavtaler NJ har med sikte på å hente ut stordriftsfordeler.

Utvalget har også diskutert de politiske signalene utenlandsopphold sender til en organisasjon som er satt til å spare betydelige beløp.

Praksisen rundt styrehonorar er ulik i dag. Noen lag tar de ut, mens andre gjør som vi foreslår og bruker dem til styrearbeid. For det alt vesentlige til styreseminar eller ekstra møtevirksomhet gjennom året. Dette mener utvalget er en god løsning, og at man på den måten kan opprettholde seminar som også har rom for en sosial profil. Styrehonoraret er også, fordelt på alle, svært beskjedent når skatt er trukket fra.

Det er vanskelig å si hvor stor effekt de foreslåtte tiltakene vil, men utvalget mener det skal være mulig å se resultat alt i 2018. Særlig dersom årsmøter kan legges til annen aktivitet enten i regi av NJ eller bedriften. Det er også slik at flere lag rapporterer om mindreforbruk også i 2017 og 18, utfra de tildelinger som er gjort.

Forslaget om et klarere skille mellom aktivitet finansiert av NJ og egne midler kommer av to grunner:

Mye av aktiviteten i NRKJ finansieres av Opp og ut-midler. Dette er øremerkede midler som skal gå til skoling av tillitsvalgte i NRKJ. NJ har ikke problem med å redegjøre for at pengene brukes riktig, men det bør komme klarere frem hvordan pengestrømmen er.

Utvalget mener det også er riktig at det føres egne regnskap for midler/kontingent som lagene selv skaffer seg, eller krever inn. Disse midlene disponerer lagene selv og er i utgangspunktet ikke noe NJ legger seg opp i. Utvalget mener det også må være slik at et lag kan ha mer aktivitet utover det foreslåtte retningslinjer legger opp til, dersom de finansierer det selv. Det kan f.eks. velges flere styrerepresentanter enn foreslått, eller holdes flere samlinger.

Vi mener et slikt forslag er fremtidsrettet dersom flere lag skulle velge å kreve inn egen kontingent, slik mange av de store klubbene gjør i dag.

Oslo 30. oktober 2017